

Istorija apie J.A. Pabrėža

*Pabrėžos kapo koplytėlė
1933-1934 m.*

Jurgis Ambraziejus Pabrėža – vienas iš trijų garsiausių XIX a. Žemaitijos šviesuolių, savo darbais ir veikla stovėjęs vienoje gretoje su istoriku rašytoju Simonu Daukantu (1793–1864 m.) ir vyskupu rašytoju bei blaivybės propaguotoju

Motiejumi Valančiumi (1801–1875 m.). J. Pabrėža gimė 1771 metų sausio 15 d. Lenkimų parapijos Večių kaime, dabartiniame Skuodo rajone. Mokėsi Kretingoje, nuo 1792 m. studijavo Vilniaus universitete.

M. Valančius apie šias studijas yra rašęs, kad J. Pabrėža, „nuvažiavęs į Vilniaus akademiją, mokėsi istorijos, anatomijos, botanikos, chemijos, chirurgijos, fizikos, prigimtų įstatymų, teologijos ir išguldymo Rašto švento.“ Kiti autoriai

tvirtina, kad jis gamtos mokslus ir mediciną studijavęs ypač kruopščiai, nes norėjęs ir gamtos, ir medicinos mokslų įgytomis žiniomis patarnauti sveikiems ir sergantiems savo krašto žmonėms.

Ar Kretinga turės savo palaimintąjį?

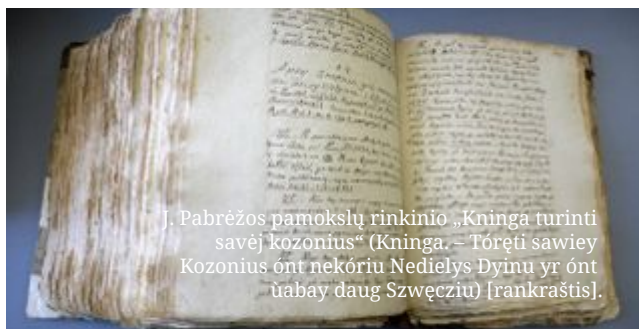
Žemaitijos tikintieji niekada neužmiršo savo pamokslininko, švietėjo, dvasios ir kūno gydytojo, šiandien, lankydami jo kapą, meldžiasi ir prašo užtarimo prieš Dievą, taip pat globos, ginant juos nuo ligų ir kitų gyvenimo negandų. Išreiškdami pagarbą savo tikėjimo broliui, Kretingos pranciškonai 1895 metais ant kapo pastatė akmeninį kryžių su jame iškaltais biografijos taktais. XX a. 4-ajame dešimtmetyje pradėta rinkti medžiaga jo paskelbimo palaimintuoju bylai, registruojant liudijimus apie stebuklingus pagijimus, pasimeldus prie jo kapo. Tai buvo rašoma į specialią knygą, taip pat publikuojama žurnale „Pranciškonų pasaulis“.

J.A.Pabrėžos kunigystės kelias

Rūpestingas klebonas

1796 m. vasario 26 d. išganyką, labai rimtai ir ki Žemaičių vyskupas atsakingai ruošėsi si Steponas Giedraitis Jurgį pamokslams: nuodugniai Pa: Pabrėžą įšventino kunigu. studijavo Šventąjį Raštą, įvairių šventųjų, Bažnyčios tėvų ir daktarų bei garsių pamokslininkų veikalus, krašto pamokslininkų veikalus, žemaičių krašto pamokslininkų veikalus, parapijose: Šiluvoje (1796–1797, vikaras), Raudėnuose (1798–1800, administratorius), Tveruose (1800–1802, vikaras), Plungėje (1802–1807, vikaras), Kartenoje (1807–1817, altaris), Kretingoje (1817–1849, pranciškonas tretininkas, pamokslininkas, gydytojas, mokslininkas: 1817–1821 mokytojas, gimnazijos kapelionas, 1821–1826 pamokslininkas. Jaunas kunigas nuo pat pradžių jautė didelę atsakomybę už savo parapijiečių sielų

atsakingai ruošėsi si pamokslams: nuodugniai studijavo Šventąjį Raštą, įvairių šventųjų, Bažnyčios tėvų ir daktarų bei garsių pamokslininkų veikalus, krašto pamokslininkų veikalus, parapijose: Šiluvoje (1796–1797, vikaras), Raudėnuose (1798–1800, administratorius), Tveruose (1800–1802, vikaras), Plungėje (1802–1807, vikaras), Kartenoje (1807–1817, altaris), Kretingoje (1817–1849, pranciškonas tretininkas, pamokslininkas, gydytojas, mokslininkas: 1817–1821 mokytojas, gimnazijos kapelionas, 1821–1826 pamokslininkas. Jaunas kunigas nuo pat pradžių jautė didelę atsakomybę už savo parapijiečių sielų

J. Pabrėžos pamokslų rinkinio „Kninga turinti savėj kozonius“ (Kninga. – Tóreți sawiej Kozonius ónt nekóriu Nedielys Dynu yr ónt ūabay daug Szwećziu) [rankraštis].

Kretingos pranciškonams ir Jurgiui Pabrėžai skirta ekspozicija Kretingos muziejuje. Jolantos Klietkutės nuotrauka

Tobulas kunigiško pašaukimo atspindys

J. A. Pabrėža pamokslais iš tolimesnių parapijų.“ Išliko Šilutėje, Tveruose, ra pagarsėjo dar būdamas pamokslai sakyti Kretingoje, Žlibinuose. Skelbdamas Pa: kunigu Plungėje. 1821–1827 Salantuose, Mosėdyje, Dievo žodį buvo nukeliavęs m. buvo paskirtas Kretingos Kalnalyje, Plungėje, net už Kuršių įlankos pas vienuolyno pamokslininku, Jokūbave, Budriuose, prūsų lietuvius. Žemaičių kuri kviesdavosi aplinkinių Veiviržėnuose, Vėžaičiuose, krašte jis buvo populiariesnis parapijų klebonai. J. Tumas- Kartenoje, Telšiuose, net už Motiejų Valančių. Vaižgantas apie jį rašė: Kretingos vienuolyno „Šventadieniais sakydavęs be Darbėnuose, Gargžduose, bibliotekoje tarpukariu buvo galo gražius pamokslus; jų Laukžemėje, penkios stambios ranka pasiklausyti susirinkdavę ir Lenkimuose, Lieplaukėje,

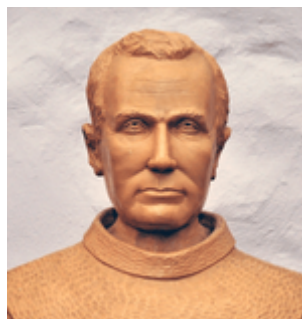
Lietuviškasis da Vincis

Paminklas J.A. Pabrėžai Kretingoje.
Skulptorius A. Bosas.

„Jurgis Pabrėža dažniausiai pristatomas kaip botanikas, kurio darbai lietuvių ir žemaičių kalbomis turi didžiausią išliekamąją vertę, tačiau iš tiesų jo palikimas kur kas platesnis. Jis buvo nepaprastai universalus

žmogus, domėjosi įvairiomis mokslo, meno, medicinos sritimis, kaip koks lietuviškasis da Vincis: tik vienas suderino mokslą ir meną, o kitas – mokslą su tikėjimu“, – pasakoja

„Dievas mato, laikas bėga, mirtis genasi, amžinybė laukia“ – toks sakinyš buvo užrašytas ant paveikslu, kabančio J. Pabrėžos celėje. Iki šiol tarp vyresniosios kartos žmonių kunigas yra laikomas šventuoju, nors oficialiai tokiu paskelbtas nėra. Jurgis Pabrėža buvo išskirtinis išpažinčių klausytojas ir pamokslininkas, kurio pasiklausyti plaukė minios žmonių iš visų parapijų. Net Motiejus Valančius viename iš savo veikalų mini, kad Jurgio pamokslų žmonės klausosi tarsi apaštalo. Todėl kretingiškiei ši žmogų neretai vadina šventuoju ir iki šiol jam meldžiasi“, – atskleidžia J.

Motiejus Valančius „Žemaičių vyskupystėje“ rašo: „Žmonės jo pamokslų kaipo kokio apaštalo su didžiausia atida klausu ir nemaž gauna pelno išganymo. Kada jis kazelyčion įlptęs Tėve mūsų tesukalbėtų, ir ta jo malda nebūtų be dieviškos naudos žmonių, nes taip yra už šventą turimas, jog tarsi pats jo pasirodymas jau draudžia žmones ir veda ant gero. Daugel dievobaimingų žmonių turi jį už vadovą kely išganymo, todėl kunigas Pabrėža kasdieną klausu valandų valandas išpažinimo nusidėjimų. Norėdamas dar ir miręs mokyti žmones, parašė jiems knygeles. Begalo darbus tas zakonikas niekuomet nespėja. Vos atkalbėjęs poterių ir kitus apėjęs žygius, diena iš dienos rašo. Pratešk, Dieve, jam amžių ir suteik turtinę poną, kurs parašytas per jį knygas išspausdinęs žmonėms paskelbtų!“

J.A Pabrėžos atminimas

J. Pabrėžos atminimas ir šiaudien gyvas žmonių širdyse. Žemaičiai jį laiko šventuoju, nes ne vienas prie jo kapo yra patyręs stebuklą. Žmonės ateina pasimelsti, paprašyti užtarimo ligose ir kasdieniuose dalykuose. Vėlinių dieną kopyltėlė skęsta žvakelių jūroje. Net ir paprastomis dienomis čia dega žvakės.

Džiugu, kad dabar, praėjus 250 metų nuo J. Pabrėžos gimimo, 2021-uosius metus LR Seimas paskelbė Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos metais, kad vėl daromi maži žingsneliai jo beatifikacijos link, kad numatoma parengti ir išleisti J. A. Pabrėžos pamokslų rinkinį „bei leidinį „Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos asmeninė biblioteka: katalogas“. Verta būtų iš naujo išleisti jau retenybe tapusią V. Gidžiūno surinktą J. A. Pabrėžos biografiją.

J.A. Pabrėža

Monday 1st January 2021

2021

Istorija apie J.A. Pabrėža

Jurgis Ambraziejus Pabrėža – Motiejumi Valančiumi (1801–1878 m.). Žemaitijos sūviuolių savo darbais ir veikla stovėjęs visose gretose su istoriku rašytoju Simonu Deukantu (1793–1864 m.) ir vyskupu rašytoju bei blaivybės propaguotoju

M. Valančius apie šias studijas yra rašęs: kad J. Pabrėža „nuostabią ir Vilniaus akademią, mokėsi istorijos, anatomijos botanikos, chemijos, chirurgijos, fizikos, prigimtųjų įstatymų, teologijos ir išguldymo Raisto švento.“ Kiti autoriai

tvirtina, kad jis gamtos mokslus ir mediciną studijavęs ypač kruopščiai, nes norėjęs ir gamtos, ir medicinos mokslų įgytomis žiniomis patarnauti sveikiems ir sergantiems savo krašto žmonėms.

Ar Kretinga turės savo palaimintąjį?

Žemaitijos tikintieji niekada neužmiršo savo pamokslininko, švietėjo, dvasios ir kūno gydytojo, šiandien, lankydami jo kapą, meldžiasi ir prašo užtarimo prieš Dievą, taip pat globos, ginant juos nuo ligų ir kitų gyvenimo negandų. Išreiškdami pagarbą savo tikėjimo broliui, Kretingos pranciškonai 1895 metais ant kapo pastatė akmeninį kryžių su jame iškaltais biografiniais taktais. XX a. 4-ajame dešimtmetyje pradėta rinkti medžiaga jo pasakėbimo palaimintuoju bylai, registruojant liudijimus apie stebuklingus pagijimus, pasimeldus prie jo kapo. Tai buvo rašoma į specialią knygą, taip pat publikuojama žurnale „Pranciškonų pasaulis“.

Klaipėdos moksleivių saviraiškos centro Turizmo skyrius pakvietė mūsų mokyklos 8-tų klasių mokinius sudalyvauti virtualiame istorijos projekte „Didingieji kretingiškiei: Jurgis Pabrėža ir Jonas Karolis Chodkevičius“, skirtame Seimo paskelbtiems šių didžiųjų asmenybių metams. Mokiniai kūrė laikraščius apie šias asmenybes, o 8a klasės mokinės Elena Stankevičiūtė ir Meda Steponaitytė pristatė sukurta laikraštį apie J. A. Pabrėžą ir nuotolinėje kraštotyros konferencijoje.

Anot Elenos, atliekant šį darbą teko susidurti su sunkumais sisteminant atrinktą medžiagą ir ją dėliojant į laikraščio rėmus, tačiau buvo naudinga išmokti naudotis skaitmeniniu įrankiu „Book creator“, sužinoti naujų istorinių faktų, kurie padėjo suprasti tą Lietuvos istorijos laikotarpį.

Pabaigus mergaitės džiaugėsi, kad sužinojo daug naujų ir įdomių dalykų.

Dėkojame šio projekto iniciatorei Violetai Čumak už tokią įdomią patirtį.

Biologijos mokytoja Guoda Bružaitė